

eLaborate bevat metadata van honderden brieven

Correspondentie Clusius nu ook online beschikbaar

Dankzij de Clusius-correspondentie zijn honderden brieven van deze Vlaamse geleerde volledig digitaal doorzoekbaar.

Ilja Nieuwland

Carolus Clusius (1526-1609) hield zich bezig met wat destijds 'natuurlijke historie' heette. Hij is vooral bekend geworden dankzij honderden beschrijvingen van nieuwe plantensoorten en het oprichten van de Leidse hortus botanicus. Hoewel veel van Clusius' publicaties al digitaal konden worden bestudeerd via de website van de Missouri Botanical Garden Library, was zijn omvangrijke correspondentie nog niet toegankelijk en doorzoekbaar. Namens Huygens ING (KNAW) en het Scaliger Instituut (Universiteitsbibliotheek Leiden) ontwikkelde Esther van Gelder daarom een online editie van deze rijke correspondentie.

Portret van Carolus Clusius, prentmaker: Cornelis Galle (I) credits Rijksmuseum, hdl.handle.net/10934/RM0001.COLLECT.345840

Netwerk van correspondenten

"Aandacht voor het netwerk van correspondenten rondom een bekende geleerde als Clusius kan een ander perspectief bieden op de ontwikkeling van wetenschappelijke kennis. Clusius werkte samen met honderden mensen die allemaal hun eigen sociale en intellectuele bagage meebrachten bij het bestuderen van de natuurlijke wereld in Europa en daarbuiten. Hun brieven, illustraties, objecten en beschrijvingen laten ons zien hoe natuurlijke historie zich ontwikkelde tot een belangrijk veld in de late zestiende eeuw."

Het Clusius-project, dat van 2004 tot 2011 werd uitgevoerd door de Universiteit Leiden, stortte zich op deze uitwisselingen. Tijdens dit onderzoek kwam Van Gelder op het spoor van honderden ongepubliceerde transcripties van de brieven van Clusius in twintigste-eeuwse onderzoeksarchieven van de UB Leiden.

Huygens ING en Scaliger maakten een grote stap in de richting van een complete digitale editie van

Clusius' correspondentie door het verzamelen en digitaliseren van alle bestaande brieven en transcripties in eLaborate, een collaboratieve transcriptietool ontwikkeld door Huygens ING. De eerste versie van deze *edition in progress* bevat metadata van alle 1.600 bekende brieven, scans van 1.170 brieven en transcripties van bijna duizend brieven. Voor de eerste keer zijn deze brieven nu volledig digitaal doorzoekbaar, waardoor onderzoekers in één klap de introductie en circulatie van nieuwe plantensoorten kunnen volgen. Bovendien is er een inleiding geschreven waarin het collaboratieve editieproces en de herkomst en kwaliteit van de teksten toegelicht worden.

Samen verder

"Vanwege de grote verscheidenheid aan bronnen van gepubliceerde en ongepubliceerde transcripties is er (nog) geen uniforme kwaliteit. Bovendien is er nauwelijks enige annotatie toegevoegd. We presenteren deze editie dan ook als *work in progress* en nodigen onderzoekers en studenten uit om de online editie te doorzoeken en vervolgens nieuwe scans, transcripties en annotaties toe te voegen, bijvoorbeeld via de Clusius Community 2.0. Er ontbreken bijvoorbeeld nog zo'n 600 brieven."

De Clusiusbrieven zullen uiteindelijk opgenomen worden in het Epistolarium, een online databank van zeventiende-eeuwse geleerden-correspondentie ontwikkeld door Huygens ING.

clusiuscorrespondence.huygens.knaw.nl

3 miljoen extra pagina's in online Delpher

De landelijke website voor gedigitaliseerde boeken, kranten en tijdschriften Delpher heeft er drie miljoen krantenpagina's bij. Ruim twintig krantentitels zijn voor het eerst opgenomen in Delpher. Het grootste deel van de nieuwe aanvulling bestaat uit aanvullende jaargangen van titels die al in Delpher waren te vinden. Helemaal nieuw voor Delpher zijn 450 zogenaamde 'overgangsbladen'. Dat zijn kranten uit de veelbewogen jaren 1945-1947, de periode waarin de Nederlandse bevolking overeind krabbelde na de Bevrijding. De weerslag is te vinden in tientallen nieuwe, heropgerichte en 'bovengronds' gekomen verzetskranten. (HB)

delpher.nl

Het Amsterdamsch Dagblad staat nu ook online credits KB

Essentials 4 Data Support verdiept en verbreedt

Frank de Jong, medewerker afdeling Collectievorming, Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis

Getipt door mijn KNAW-collega van het NIOD heb ik in het najaar van 2015 de cursus Essentials 4 Data Support gevolgd. Mijn werkzaamheden bij de afdeling Collectievorming van het IISG staan voor een groot deel in het teken van het aangaan van nieuwe en onderhouden van bestaande relaties met archiefvormers. Denk daarbij aan de archieven die gevormd worden door vakbonden (FNV en CNV) en politieke partijen (PvdA en Groen Links). Bij recente aanvullingen gaat het om digitaal geboren archief. In onze aanpak hanteren we een aantal basisbegrippen van goed beheer: vertrouwelijkheid (open als het kan, gesloten als het moet), duurzaamheid en terugvindbaarheid.

De RDNL-cursus viel samen met interne ontwikkelingen op het gebied van opslaan, beschikbaar stellen en delen van gestructureerde datasets.

GEHOORD & BIJGEWOOND

Ruim 100 datasets uit afgesloten en nog lopende onderzoeksprojecten worden sinds kort aangeboden op de Dataverse-repository. Dankzij de cursus kon ik me goed verdiepen in een aantal technische, juridische en organisatorische zaken rondom datamanagement. Uiterst praktisch vond ik de geboden handreikingen voor de *event*-gerichte acquisitie van datasets. Zo zag ik uitstekende nieuwe kansen voor het verzamelen van datasets die ik op de European Social Sciences History Conference (ESSHC) in Valencia van 30 maart tot en met 2 april 2016 met succes in de praktijk heb kunnen brengen. Een groot deel van de onderzoekers die de ESSHC bezoeken of hun papers presenteren, vindt aansluiting bij het onderzoeksprogramma van het IISG: de geschiedenis van werk, werkenden en arbeidsverhoudingen wereldwijd. Een toenemend aantal onderzoekers legt hun onderzoeksgegevens vast in gestructureerde

datasets. Nieuw verworven datasets zouden idealiter ingezet kunnen worden in de bestaande wereldwijde *collaboratories* bijvoorbeeld rondom stakingen, beroepsstructuur of arbeidsverhoudingen.

Ik probeer onderzoekers met datasets naar de best geschikte repository te verwijzen. Niet alles hoeft immers naar het IISG, doorverwijzen naar DANS, of equivalente buitenlandse instellingen, kan een betere optie zijn.

datasupport.researchdata.nl

NPSO-themamiddag over relatie surveys en beleid

Frans Louwen, senior consultant, marktonderzoeksbureau GfK

Surveydata worden door overheden gebruikt om beleid te ontwikkelen of te evalueren, maar ook als thermometer van de maatschappij. Tijdens de NPSO-bijeenkomst van 22 maart schetsten vijf onderzoekers

een beeld van de relatie tussen surveys en beleid van concrete onderzoeksprojecten.

Rogier van Kalmthout (TNS-NIPO) traptte af en sprak over het meten van de effectiviteit van overheids-campagnes (zoals Veilig vrijen, NL-alert, NIX18). Het doel van deze effectmetingen is vooral gelegen in evaluatie en verantwoording. De vraag bleef wel of deze campagnes tot feitelijke gedragsverandering leiden.

Peteke Feijten (SCP) behandelde onderzoek naar de hervorming van langdurige zorg. Conclusie was dat de combinatie van een kaderwet en gedecentraliseerd beleid zich moeizaam laat sturen door onderzoek. Ook is er sprake van verminderde aandacht voor de kwaliteit van dataverzameling. Positief was de betere samenwerking tussen gemeenten. Na de koffiepauze ging Ann Carton (Studiedienst van de Vlaamse Regering) in op de implicaties van de

survey Sociaal-Culturele Verschuivingen in Vlaanderen. Hiermee wordt trendmatig de relatie van de Vlaamse burgers met regionale indicatoren in kaart gebracht. Aandacht voor de resultaten vanuit pers en politiek is er zeker, maar het gebruik is vrij selectief.

Gerben Huijgen (I&O) en Susan van den Berge (gemeente Rotterdam) belichtten als laatste sprekers van de bijeenkomst de Veiligheidsmonitor Rotterdam en hoe deze wordt ingezet bij lokaal beleid. Surveydata worden gecombineerd met politiekegegevens om te komen tot wijkprofielen en verschillende indexen. Op wijkniveau ontstaat er op deze wijze een signaleringsinstrument.

Voorzitter Vera Toepoel trok samen met de aanwezigen de conclusie dat er een duidelijke, maar niet erg directe relatie is tussen surveys en beleid. Deze relatie wordt versterkt door meer (harde) gegevens uit andere bronnen te combineren met surveydata en meer te focussen op feitelijk gedrag.

npsa.net

OVERNEMEN ARTIKELEN

Wilt u een artikel uit dit blad overnemen? Dat mag altijd, maar vermeld wel de bron (E-data & Research) en de naam van de auteur van het artikel. Neem ook contact op met de hoofdredacteur (zie colofon) om door te geven waar artikelen geplaatst worden.